

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Практическая реализация, приведенных моделей, возможна при использовании метода динамического программирования, т.к. этот метод позволяет оперативно управлять процессом реализации плана, вносить изменения в условия задачи в ходе ее решения, поскольку он рассматривает развитие процесса во времени. Таким образом, программно-целевой метод дает возможность разработать такой план, который наряду с обеспечением выполнения заданий по повышению производительности труда на основе инноваций позволяет уменьшить капитальные вложения, предназначенные для осуществления комплекса организационно-технических мероприятий. Наряду с этим повышается обоснованность установленных заданий по формированию инновационного труда, создаются необходимые предпосылки для их выполнения.

Используя экономико-математическую модель (6 – 8) выполнен расчет экономической эффективности мероприятий, формирующих инновационный труд, на шахте «Комсомолец Донбасса».

В ходе реализации ЦКП «Формирование инновационного труда» на ш. «Комсомолец Донбасса» предусмотрено внедрение комбайна нового технического уровня УКД 200-250 на участке 3в14бл2, вынимаемая мощность пласта 0,85 – 1,0 м.

Технические параметры комбайна соответствуют горно-геологическим условиям отработки пласта L4 в пределах шахтного поля. Угольный комбайн обладает целым рядом преимуществ по сравнению с используемым (1К-101У): высокая производительность; повышенная износостойкость оборудования; снижение процента зольности за счет отсутствия присечек боковых пород.

В состав оборудования, с целью внедрения мероприятий формирующих инновационный труд входят: угольный комбайн УКД 200-250 – 1 ед.; скребковый забойный конвейер СЗК 228/800Н – 1 ед.; насосная станция СНТ-32 – 1 ед.; взрывобезопасный вакуумный пускатель SN-2 – 1 ед.

Расчеты, по приведенным моделям, использующие информационную базу о внедрении принципиально новой техники и более совершенной организации производства и труда, позволили обосновать целесообразность формирования инновационного труда на предприятии (табл. 2).

Таблица 2

Основные показатели эффективности внедрения инновационного труда на предприятии

Наименование показателей	Единицы измерения	Значение
Сокращение численности рабочих за счет мероприятий, формирующих инновационный труд	чел.	4
Увеличение производительности труда рабочего	%	39
Снижение годовых эксплуатационных затрат	%	43,5
Годовая экономическая эффективность проекта	тыс. грн.	6719,7
Ресурс работы комбайна	разы	6
Годовой экономический эффект с учетом стоимости мероприятий, формирующих инновационный труд	тыс. грн.	5649,9
Абсолютная эффективность капитальных вложений		0,79
Срок окупаемости проекта	лет	1,26

Выводы и предложения. Внедрение организационно-технических мероприятий на основных процессах угледобычи шахты «Комсомолец Донбасса» позволит:

улучшить общее социально-экономическое положение шахты «Комсомолец Донбасса»;

создать экономические условия, обеспечивающие прибыльную работу шахты;

снизить себестоимость добычи угля;

повысить производительность труда рабочих по добыче угля;

достигнуть максимальной производственной мощности;

снизить затраты на ремонт и техническое обслуживание аварийной техники;

снизить аварийность и производственный травматизм;

создать предпосылки для притока инвестиций за счет прибыли, полученной на основе организационно-технических мероприятий, формирующих инновационный труд.

РЕЗЮМЕ

У статті здійснено вибір оптимального варіанту кількісної зміни праці і оцінка його економічної і соціальної ефективності на основі економіко-математичного моделювання.

Ключові слова: праця, ефективність праці, економіко-математичне моделювання

РЕЗЮМЕ

В статье осуществлен выбор оптимального варианта количественного изменения труда и оценка его экономической и социальной эффективности на основе экономико-математического моделирования.

Ключевые слова: труд, эффективность труда, экономико-математическое моделирование

SUMMARY

The article gives an idea of the optimum variant of quantitative change of labour and estimation of its economic and social efficiency carried out on the based on economic-mathematical modeling.

Key words: labor, labor efficiency, economic-mathematical modeling

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

Дроняєва Г.М., аспірант кафедри Міжнародна економіка¹ Донецький національний університет

Постановка проблеми. Глобальний фінансовий ринок, забезпечуючи свободу пересування капіталів у міжнародному масштабі, виступає важливою умовою функціонування світової економіки. Головним фактором його формування став процес глобалізації, що найбільше прогресував саме у фінансовій сфері. Будь-яка сучасна національна фінансова система, у тому числі й українська, може ефективно розвиватися лише за умов активної взаємодії з міжнародними фінансовими ринками, чого вимагають ринкові трансформації в Україні та сучасні умови розвитку суспільства. Особливої уваги і поглибленого аналізу вимагають проблеми, пов'язані з оцінкою суперечливого характеру впливу глобалізації на функціонування економічних систем, а зокрема фінансових ринків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам глобалізації фінансів та розвитку національних фінансових систем в таких умовах присвячені роботи іноземних та українських науковців, серед яких слід відзначити Дж.Хансона, П.Хонохана, Дж.Маджони, Дж.Сораса, Д.Лук'яненка, А.Поручника, З.Луцишин та ін.

Виділення невирішеної проблеми. Незважаючи на велику кількість наукових праць, що спрямовані на дослідження різноманітних проблем сучасної глобалізації, недостатньо опрацьованими залишаються питання функціонування національної економіки у світовому фінансовому просторі.

Ціль наукової статті. Мета статті - вивчення особливостей функціонування фінансових ринків і усієї фінансової системи в умовах формування глобального економічного простору.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Результати дослідження. Фінансова глобалізація – найскладніший і найрозвиненіший у плані інтернаціоналізації процес. Він є результатом поглиблення фінансових зв'язків країн, лібералізації цін та інвестиційних потоків, створення глобальних транснаціональних фінансових груп та концентрація капіталу в певній групі власників транснаціональних корпорацій. Спробуємо проаналізувати, яким чином процеси глобалізації відбилися на розвитку фінансових ринків.

Головне призначення міжнародного фінансового ринку складається в забезпеченні перерозподілу між країнами акумульованих вільних фінансових ресурсів для постійного економічного розвитку світового господарства й одержання від цих операцій визначеного доходу. Через структури світового фінансового ринку тимчасово вільні фінансові ресурси переводяться з тих секторів світового господарства, де вони з'являються, у ті сектори, де в них у даний момент є потреба. Завдяки цьому стає можливим валютне, кредитне, розрахункове обслуговування міжнародної торгівлі товарами і послугами, закордонних інвестицій, урядових запозичень і ін.

Отже, головною функцією міжнародного фінансового ринку є забезпечення міжнародної ліквідності, тобто можливості швидко залучати достатню кількість фінансових коштів у різних формах на вигідних умовах на наднаціональному рівні. Залучення ресурсів на світовому фінансовому ринку значно розширює фінансові можливості кожної країни і сприяє вирівнюванню економічного розвитку країн і створенню умов для підвищення суспільного добробуту.

Існуюча фінансова глобалізація впливає в різному ступені на всі країни. З одного боку, розвинені країни сильніше всього відчували збільшення фінансових потоків за минулі два десятиліття. Але, з іншого боку, країни, що розвиваються, також ставали усе більш інтегрованими у фінансовому змісті, згідно досліджень експертів Міжнародного валютного фонду (МВФ).

Як відзначають аналітики МВФ, досвід минулих 30 років дозволяє країнам витягти два головних уроки. По-перше, країни повинні ретельно зважувати ризики і вигоди руху вільного капіталу. Приймаючи до уваги, що розвинені економічні системи в значній мірі користуються вигодами з вільного руху капіталу, країни з emerging market повинні упевнитися, що вони здатні "узяти" визначені порogi, що містять у собі якість керування і рівень внутрішнього фінансового розвитку, перш ніж вони відкриють свій ринок капіталу. По-друге, є також ризик надмірної обережності щодо лібералізації ринку капіталу. Відкриття економіки для зовнішніх інвестицій може саме по собі сприяти сприятливим зміни, наприклад, стимулюючи розвиток внутрішнього фінансового сектора.

Згідно з результатами дослідження, проведеного European Bank for Reconstruction and Development Дослідження EBRD покриває період з 1994 по 2008 р.) Збільшення припливу капіталу на 1% ВВП збільшувало темпи росту економіки в середньому на 0,15-0,4 % у рік. Приріст частки іноземних банків на 10 % збільшував темпи росту на 0,2-0,4 % у рік.

Таким чином глобалізація фінансових ринків довгий час представлялася безумовним благом. Вона дозволила капіталові з багатих країн фінансувати перспективні проекти в економіках, що розвиваються, забезпечуючи там високі темпи росту, і підтримувала швидко зростаючий обсяг світової торгівлі. Фінансова криза різко змінила відношення до глобалізації: з механізму поширення багатства і процвітання вона швидко стала, в очах громадськості, чи ледве не головною причиною того, що криза, що почалася в розвинених країнах, перекинулася в усі країни світу.

Розглянемо головні аспекти, що характеризують сучасний глобальний фінансовий ринок.

В умовах глобалізації фінансові потоки стають самостійною силою, що робить величезний вплив на розвиток продуктивних сил і міжнародні економічні відносини: вони стимулюють виробництво, експорт і імпорт товарів і послуг, розвиток міжнародних комунікацій і обмін інформацією. У міжнародному обміні зростає частка фінансових послуг, з'являються нові їхні види. Усе це веде до ускладнення зв'язків між окремими державами, підсилюється вплив фінансів на відтворення.

Важливим показником розвитку фінансової глобалізації стає динаміка фінансових активів. Спеціально створене в 1990 р. однієї з найбільших у світі консалтингових фірм McKinsey дослідницький підрозділ - Глобальний інститут McKinsey (MGI) підрахувало, що в 2008 р. обсяг основних фінансових активів у світі склав майже 200 трлн. дол. проти 12 трлн. у 1980 р., 66 трлн. дол. 94 трлн. - у 1995 р. дол. - у 2000 р.

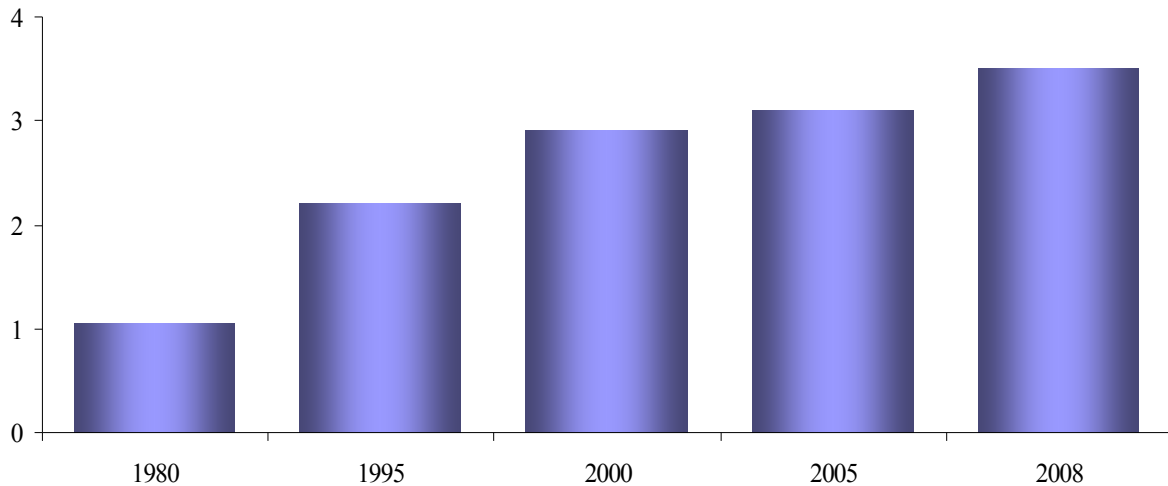

Рис.1. Зміна фінансової глибини

У цьому дослідженні в суму фінансових активів експерти McKinsey включають обсяги капіталізації фондових ринків, внутрішніх і зовнішніх боргів держав і компаній, а також банківських депозитів. Фінансові активи всіх країн перераховані в долари за валютними курсами на кінець 2008 р. по більш ніж 100 країнам світу.

При цьому спостерігається прискорене зростання фінансових активів у порівнянні зі світовим ВВП (рис.1). У 2008 р. відношення фінансових активів до ВВП (фінансова глибина економіки) склало 3,46, у той час як у 1980 р. воно було 1,09.

Майже 80% усіх фінансових активів приходилося в 2008 р. на 4 зони: США 56,1 трлн. дол., Європу (без Великобританії) - 37,6 трлн., Японію - 19,5 трлн. і Великобританію - 10,0 трлн. дол. Найвище відношення фінансових активів до ВВП у 2008 р. спостерігалось в Японії - 4,46, США, де фінансові ринки є найбільш розвиненими, - 4,24 і Великобританії - 4,22. Відповідні показники для 2008 р. у Європи (без Великобританії) були 3,56.

Трансграничне переміщення фінансових активів після зниження в 2001-2002 р. перевищило 8,2 трлн. дол. у 2008 р., збільшившись у порівнянні з 2002 р. у 2,8 рази. Основним місцем притягання закордонних фінансових активів за 2002-2008 р. були США, що поглинули 85% таких активів.

Великими центрами притягання трансграничної капіталу є також європейські країни, в останні роки зросло значення азійських фінансових потоків, значний обсяг яких проходить через Сінгапур і Гонконг.

Динаміка доля окремих активів у трансграничних фінансових потоках

Фінансовий актив	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2008
III	19	17	24	19	38	37	30	15	16
Акції	0	12	14	11	23	18	7	9	11
Боргові цінні папери	24	35	13	26	16	16	34	31	30
Банківські кредити та депозити	57	36	39	44	23	32	29	45	43

Змінюється і секторальна структура трансграничних фінансових потоків. У 1990- 2008 р. у межах країни перемищенні активів істотно виросла частка акцій, що у 1990 р. була близька до нульового значення, а також боргових цінних паперів; одночасно зменшилася частка банківських кредитів і депозитів. Що стосується прямих іноземних інвестицій (III), то до 2000 р. їхня частка істотно зростала, однак після 2001 р. вона стала знижуватися (табл. 1).

Звичайно, трансграничний перелив капіталу не обмежується тільки розглянутими вище активами. Помітне місце в міжнародних фінансових транзакціях займають валютні операції, угоди з різноманітними деривативами і багатьма іншими інструментами. Але за даними Банку міжнародних розрахунків (БМР), сумарний обсяг деривативів (валютних свопів, свопів і аукціонів на патентні верстати, ф'ючерсів і т.п.) досяг у 2000 р. 477 трлн. дол., що в 3 рази більше реальних фінансових активів, про які говорилося вище, і відповідно більш ніж у 10 разів більше світового ВВП. З 1990 р. цей показник ріс в середньому по 32% у рік.

Процес глобалізації фінансових ринків характеризується найбільш високими темпами. Узагальнюючи його сучасні особливості, визначені вітчизняними економістами, можна сформулювати такі стратегічні тенденції його подальшого розвитку:

1. Нарощування темпів конкуренції на міжнародних фінансових ринках між кредиторами і позичальниками, що стало результатом дії таких двох факторів, як постійний пошук вигідних напрямів вкладення капіталу транснаціональними фінансовими організаціями та потреба споживачів фінансових ресурсів у значних обсягах фінансування (причому потреба в коштах перевищує їх пропозицію).

2. Відчутна інтеграція міжнародних ринків капіталу, поштовхом до якої стала ліквідація багатьох бар'єрів для входження на національні ринки капіталу міжнародних кредиторів і позичальників, підвищення мобільності боргового капіталу, зниження транзакційних витрат, стрімкий розвиток інформаційних систем.

3. Конвергенція міжнародних фінансових ринків, яка стала можливою за умов послаблення законодавчого розподілу інвестиційного і комерційного банківського бізнесу, а також створення фінансових холдингів на базі фінансових організацій гнучкої спеціалізації.

4. Концентрація міжнародних фінансових ринків, тобто процес злиття як організацій-кредиторів, так і позичальників.

5. Комп'ютеризація та інформатизація фінансових ринків, яка полягає в широкому використанні учасниками міжнародних фінансових ринків новітніх інформаційних систем, глобальних баз даних та інтегрованих систем управління операціями. Деякі міжнародні банки інвестують до 25 % своїх щорічних операційних витрат тільки на розвиток власних інформаційних технологій.

Така ситуація якісно змінила структуру світового фінансового ринку. Серед найважливіших змін можна виділити:

- виникнення принципово нових, поряд із традиційними, напрямків потоків руху

капіталу, насамперед – поява потужних фінансових центрів світу зумовила проблему щодо забезпечення конвертованості валюти;

- зміну потоків фінансового капіталу, пов'язану із залученням у деякі країни (у тому числі у країни СНД) величезних сум готівкової іноземної валюти;

- масову втечу капіталу через офшорні зони, що позбавило окремі країни можливості одержувати доходи від капіталу. Ігнорування офшорними зонами загальноновизнаних правил чесної конкуренції робить актуальним завдання необхідності впливу на них в регулюванні проблем втечі капіталу як на рівні урядів, так і міжнародних фінансових структур.

Глобалізація фінансових ресурсів має ряд і позитивних наслідків – підсилюється конкуренція на національних фінансових ринках, що приводить до зниження вартості фінансових послуг; пом'якшується нестача фінансових ресурсів у світі. У той же час глобалізація фінансових ресурсів підсилює нестабільність національних фінансових ринків у зв'язку з тим, що фінансові кризи в окремих регіонах сильніше позначаються на інших країнах і регіонах, а також внаслідок лібералізації національних фінансових ринків, їхньої більшої доступності для «гарячих грошей». Зростає залежність світової економіки від функціонування фінансового (грошового), а не реального капіталу (реального сектору економіки).

В умовах глобалізації стан національних фінансів все більше залежить від поведінки нерезидентів, що активніше виявляють свою присутність на національних фінансових ринках, а також від стану ринків фінансів в інших країнах і регіонах світу й особливо від стану справ у міжнародних фінансових центрах.

Глобалізація фінансових ресурсів світу призводить до того, що вплив національних урядів на національні фінанси зменшується. Одночасно підсилюється вплив на національні фінансові ринки транснаціональних корпорацій, міжнародних інституціональних інвесторів міжнародних спекулянтів.

В той же час, незважаючи на активну глобалізацію світового фінансового ринку, на більшості національних ринків фінансів зберігаються істотні обмеження для міжнародного руху капіталу і міжнародних валютно-розрахункових відносин, особливо для іноземних банків, страхових компаній й інших організацій, що надають фінансові послуги на кредитному ринку, ринку акцій і страхових послуг.

В останнє десятиліття у світовій економіці розгорнулася гостра конкуренція між державами у сфері податкових та інших пільг, наданих для залучення капіталовкладень з інших країн. Хвиля різного роду податкових пільг, зафіксованих національними законодавствами, одержала назву «податкова революція». Вільні економічні зони у цьому процесі відіграють досить помітну роль. Фактично вони являють собою своєрідні пастки для мігруючих у масштабах світового господарства капіталів.

У теорії, відкритість економіки для закордонних інвестицій повинна мати в значній мірі позитивні ефекти. На практиці, однак, вигоди менш очевидні. Збільшуються як міжнародна фінансова інтеграція, так і мінливість - але тільки в країнах з відносно слабким внутрішнім фінансовим сектором. Наслідки фінансової глобалізації не є абсолютними. На мінливість і зростання економіки впливає безліч факторів:

- Розвиток фінансового сектора. Розвинені фінансові ринки допомагають ринкам, що розвиваються у формуванні циклів стрімкого зростання, що викликані хвилями і раптовими зупинками у фінансових потоках.

- Якість керування. Сильні адміністративні інститути, включаючи правові норми, волю від корупції і - більш широко - урядову ефективність, відіграють важливу роль у напрямку фінансових потоків до III і портфельних активів. Нормальна інституціональна структура, таким чином, полегшує міжнародний поділ ризиків і підтримує економічний ріст.

- Сильна макроекономічна політика. Якщо макроекономічна політика слабка, фінансова відкритість може привести до надмірного запозичення і нагромадження боргів, збільшуючи ризик кризи.

- Торговельна інтеграція. Для країн відкритих для торгівлі менш ймовірні раптові зупинки в припливі інвестицій. Відкритість для торгівлі може також з'якшити ефекти кризи, полегшуючи відновлення економіки.

Дослідження МВФ також показує, що фінансова глобалізація, як видно, не робить країни більш уразливими для кризи. Фактично, кризи менш часті у відкритих економічних системах, чим в економічних системах, що обмежують рух капіталу.

Лібералізація капіталу повинна завжди бути частиною більш широкої реформи, що охоплює макроекономічну структуру політики країни, внутрішню фінансову систему і розумне регулювання. У цілому, усі країни повинні прагнути брати участь у фінансовій глобалізації. Але перед відкриттям ринку, уряди повинні досліджувати готовність фінансового сектора і рівень розвитку країни.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Висновки і пропозиції. Підводячи підсумок, слід зауважити, що Україна поступово інтегрується до міжнародних фінансових ринків і наслідки глобалізаційних процесів стають дедалі відчутнішими для української фінансової системи. Позитивний чи негативний вектор змін від глобалізації залежить від рівня розвитку національної економічної та фінансової систем країни. Беручи до уваги той факт, що чим могутніша фінансова система країни, тим більше позитивних результатів вона може одержати від процесу глобалізації, в Україні слід виробити таку політику, що буде здатна протистояти викликам фінансової глобалізації, запобігати негативним наслідкам цього процесу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ.

1. Делягин, М. Мировой кризис: Общая теория глобализации/ М.Делягин: Курс лекций.-3-е изд., перераб. и доп.– М.:ИНФРА-М,2003.– 768с.;
2. Василик О.Т. Теорія фінансів: Підручник. — К.: НІОС, 2000. — С. 373.
3. Леманн Ж.П. Близок ли закат свободной торговли?/Жан-Пьер Леманн // Материалы журна-ла «Россия в глобальной политике» 27.10.2007г. <http://www.globalaffairs.ru/numbers/28/8541.html> (13.02.2008г);
4. Михайлов Д.М. Мировой финансовый рынок. Тенденции и инструменты. -М.: Экзамен, 2000. -768с.

РЕЗЮМЕ.

Стаття присвячена аналізу наслідків глобалізації фінансового простору.

Ключові слова: фінансовий ринок, глобалізація, регулювання, фінансова стабільність.

РЕЗЮМЕ. Стаття посвящена аналізу последствий глобализации финансовы рынков.

Ключевые слова: финансовый рынок, глобализация, регулирование, финансовая стабильность.

SUMMARY

Article is devoted to the analysis of consequences of globalisation of the financial markets.

Key words: the financial market, globalisation, regulation, financial stability.

НАПРЯМКИ ОЦІНКИ ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ ЄВРОРЕГІОНУ

Желзнова Д.В., аспірант кафедри «Міжнародна економіка» Маріупольського державного гуманітарного університету¹

Актуальність теми дослідження. Розвиток міжнародних економічних відносин дозволяє визначити дві основні тенденції: з однієї сторони - це регіоналізація й інтеграція, з іншого боку - одночасне поширення глобалізаційних процесів. Регіоналізація в умовах глобалізації економіки має місце як у границях окремих держав, так і цілих континентів. Найбільших успіхів у масштабній інтеграції досягли європейські держави, створивши Європейський Союз. Аналогічні процеси набирають оберти в регіонах Америки, Азії й Африки. Крім того, все більшої активності набирають прикордонні регіони, утворюючи єврорегіони та ефективно взаємодіючи у транскордонному співробітництві. В світлі розвитку глобалізації та регіоналізації залишається актуальним визначення основних механізмів функціонування єврорегіонів.

Проблеми ефективної інтеграції економік прикордонних регіонів України з відповідними регіонами сусідніх держав розглядалися багатьма вітчизняними науковцями. Вітчизняні науковці Амоша А.І., Долішній М.І., Макогон Ю.В., Мікула Н.А., Чужиков В.І., Янків М.Д. аналізували стратегічні напрями розвитку транскордонного співробітництва в контексті активізації зовнішньоекономічної діяльності регіонів та розвитку підприємництва в прикордонних регіонах і його впливу на прискорення інтеграційних процесів.

Під час створення єврорегіонів ставляться певні цілі. В залежності від цілей визначаються і пріоритети розвитку та напрями діяльності єврорегіону. Однак, не завжди інтереси і можливості прикордонних територій, що входять у єврорегіон, збігаються з потребами цього єврорегіону в залежності від його цілей. Тобто, наприклад, однією з цілей єврорегіону є розвиток транспортної інфраструктури, але в одній з прикордонних територій немає ні умов, ні можливостей розвитку транспортної інфраструктури. Навпаки, у цієї території могутній потенціал з розвитку туристичного бізнесу, а така мета перед єврорегіоном, який створюється, взагалі не ставиться. Для діючого регіону оцінка можливостей кожної з територій також важлива, тому що допоможе вирішити існуючі проблеми і намітити напрями та перспективи розвитку. Отже, існує потреба розробки оцінки доцільності створення єврорегіону або участі в єврорегіоні тої чи іншої прикордонній території з економічної точки зору.

Мета дослідження. Метою дослідження теми є побудування інтегрального показника оцінки доцільності створення єврорегіону.

Результати дослідження. Єврорегіон як такий є складною системою (економічною, соціальною, екологічною, культурною і т.д.), стан якої залежить від напрямку та інтенсивності протікання різних процесів, дії багатьох чинників, що в кінцевому підсумку знаходить відображення в необхідності використання для його адекватного опису цілої системи показників.

Оцінка доцільності створення єврорегіону або участі в єврорегіоні тої чи іншої прикордонній території повинна використовуватися для ранжирування всіх можливостей територій, що входять у єврорегіон з метою подальшого вибору напрямку дій (у нашому випадку, в першу чергу, з точки зору економічної ефективності) для окремої прикордонної території та єврорегіону в цілому.

Таким чином, враховуючи, що стан складного об'єкта (у даному випадку - єврорегіону) описується цілим комплексом показників, та дотримуючись системного підходу, приходимо до необхідності здійснити побудову деякого інтегрального показника, який би зводив безліч значень окремих показників єврорегіону до єдиного числа.

У свою чергу, зазначена проблема може бути розбита на два взаємопов'язаних, але багато в чому самостійні завдання. Перша полягає у формуванні системи одиничних показників, які адекватно описують ступінь доцільності створення єврорегіону або участі в єврорегіоні тієї чи іншої прикордонної території. Змістом другого завдання є власне конструювання форми, співвідношення інтегрального показника для визначення на основі побудованої системи одиничних показників їх узагальненого значення.

Сказане визначає необхідність побудови системи показників єврорегіону з позиції конкретного учасника. При цьому система показників, що використовується, повинна відображати ступінь відповідності потреб і специфіки аналізованого учасника – єврорегіону, в першу чергу, з позицій його (учасника) можливостей (наприклад, транспортна інфраструктура, туристична інфраструктура і т.п.) і його економічних результатів (абсолютні і відносні показники економічної ефективності).

Отже, оцінка доцільності створення єврорегіону або участі в єврорегіоні тієї чи іншої прикордонної території являє собою складну багатофакторну задачу, яка зводиться до виявлення найбільш значущих числових показників та їх інтегрування.

Перш, ніж розглядати суть методики, введемо деякі визначення. Ознаки, що негативно впливають на доцільність створення єврорегіону або участі в єврорегіоні тієї чи іншої прикордонної території назвемо «дестимуляторами», кількісні значення цих ознак характеризують ризик зниження ефективності діяльності єврорегіону. Різницю між максимально можливим і поточними значеннями таким ознак назвемо «надійністю». Під надійністю розуміється можливість зберегти поточний рівень доцільності або збільшити його рівень, використовуючи політику нейтралізації ризиків. Ознаки, що позитивно впливають на рівень доцільності, назвемо «стимуляторами», кількісні значення цих ознак характеризують ефективне використання ресурсів учасників єврорегіону. Сукупність таких ознак назвемо «потенціалом» підвищення ефективності діяльності єврорегіону. Припустимо, що відомі a і b - значення інтегральних показників «потенціал» і «надійність» відповідно. Тоді доцільність створення єврорегіону або участі в єврорегіоні тієї чи іншої прикордонної території можна представити у двовимірній системі координат у вигляді направленою вектора, початок якого збігається з початком декартової системи координат $(0; 0)$, а кінець знаходиться в точці $(a; b)$.